

2013

Przewodnik dla Osób
Niepełnosprawnych

Spis treści

I. Wstęp	2
II. Gdzie można uzyskać pomoc?.....	3
III. Jakie uprawnienia przysługują osobom niepełnosprawnym?	10
Definicja pojęcia - osoba niepełnosprawna	10
Uprawnienia w zakresie zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej	11
Pozostałe uprawnienia ustawowe osób niepełnosprawnych	14
Refundacja ze środków PFRON zakresu rehabilitacji społecznej	14
Transport i komunikacja	15
Ulgi i zwolnienia podatkowe	18
Wybory	20
Edukacja	23

I. Wstęp

„Zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu” - w definicji zdrowia stosowanej przez WHO podkreślony jest aspekt pozytywny - zdrowie to nie tylko brak choroby, ale to przede wszystkim dobrostan, na którego podtrzymaniu powinniśmy się koncentrować. Uzyskać ów stan możemy poprzez m. in. odpowiedni tryb życia, sposób myślenia i radzenia sobie z emocjami.

W przypadku chorób psychicznych odzyskanie lub utrzymanie stanu zdrowia jest niezwykle trudne i wymaga wsparcia i pomocy ze strony specjalistów i całego systemu opieki zdrowotnej i socjalnej. Wsparcie takie gwarantuje ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, która w zakresie ochrony zdrowia psychicznego wyznacza zadania w następujących obszarach:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Zadania te realizowane są ramach Narodowego Programu Zdrowia Psychicznego, który nakłada na jednostki samorządu terytorialnego, w tym powiaty szereg obowiązków.

W związku z powyższym Rada Powiatu Brzeskiego przyjęła uchwałą Nr XVIII/188/2012 z dnia 30 sierpnia 2012 r. Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, którego głównym celem jest pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi zamieszkałym na terenie powiatu.

Przewodnik niniejszy skierowany jest do osób niepełnosprawnych z szczególnym uwzględnieniem osób cierpiących na zaburzenia psychiczne oraz członków ich rodzin - zamieszkałych na terenie Powiatu Brzeskiego. Głównym jego celem jest zbiorcza prezentacja możliwych do uzyskania form pomocy i wsparcia oraz praw przysługujących osobom chorym zamieszkałym na terenie Powiatu Brzeskiego. Przewodnik został opracowany w ramach „Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012-2015”.

II. Gdzie można uzyskać pomoc?

W ciągu ostatnich lat Powiat Brzeski podjął wiele inicjatyw zmierzających do poszerzenia oferty pomocy i wsparcia dla osób chorych psychicznie. W wyniku tych działań na jego terenie funkcjonuje wiele jednostek i instytucji, w których można je uzyskać, a otwarcie kolejnych planuje się w najbliższej przyszłości. Ponadto na terenie Powiatu Brzeskiego działa znaczna liczba niepublicznych jednostek, stowarzyszeń i fundacji, których obszarem działania jest ochrona zdrowia psychicznego.

W 2012 r. w ramach kontraktu z NFZ świadczenia ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej z zakresu zdrowia psychicznego świadczyły:

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku

W ramach tego podmiotu funkcjonują następujące jednostki specjalizujące się w pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi:

- a) Poradnia Zdrowia Psychicznego, która realizuje świadczenia obejmujące diagnostykę i leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi powyżej 18 roku życia;
- b) Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, która realizuje świadczenia w zakresie diagnostyki i leczenia uzależnień i współuzależnienia;
- c) Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień od Alkoholu, realizujący świadczenia w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu.
- d) Zespół Leczenia Środowiskowego (domowego), udziela świadczeń zdrowotnych w miejscu zamieszkania pacjentom z zaburzeniami psychicznymi, którzy ze względu na stan zdrowia mają utrudniony dostęp do poradni zdrowia psychicznego.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku	tel. 14 66 21 000 e-mail: szpital@spzoz-brzesko.pl ul. Kościuszki 68 32-800 Brzesko
--	--

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MK” w Brzesku

W zakresie ochrony zdrowia psychicznego w podmiocie tym funkcjonują:

- a) Poradnia Zdrowia Psychicznego, oferująca świadczenia w obejmujące diagnostykę i leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi,
- b) Poradnia Zdrowia Psychicznego, realizująca świadczenia w zakresie poradnictwa psychologicznego, psychoterapii i wsparcia.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MK”	tel. 14 66 30 105 e-mail: nzoz-mk@op.pl ul. Kościuszki 32 32-800 Brzesko
--	---

Poza tym na terenie powiatu funkcjonuje szereg instytucji i stowarzyszeń, które zajmują się pomocą osobom z zaburzeniami psychicznymi. Do tych instytucji zalicza się:

NZOZ Centrum Medycyny Rodzinnej w Gnojniku

Działający w strukturze Centrum Medycyny Rodzinnej w Gnojniku Ośrodek Rehabilitacyjno - Wypoczynkowy oferuje m. in. refundowane ze środków PFRON turnusy rehabilitacyjne. W ramach turnusu zapewnione są zajęcia z terapeutą zajęciowym oraz z psychologiem.

Centrum Medycyny Rodzinnej w Gnojniku	tel. 14 68 69 800 e-mail: turnusy@nzozgnojnik.pl 32-864 Gnojnik 537
---------------------------------------	---

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Złotej

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Złotej jest placówką oświatowo-wychowawczą i kształci dzieci upośledzone umysłowo, zgodnie z misją: „wychowujemy i kształcimy dzieci specjalnej troski, zapewniamy indywidualny, optymalny i wszechstronny rozwój każdemu z nich, dając im szansę na możliwie największą samodzielność i funkcjonowanie w życiu społecznym”. SOSW zapewnia całodobową opiekę ze strony nauczycieli, wychowawców, psychologa, pedagoga, logopedy, pielęgniarki, personelu administracyjno- obsługowego w atmosferze życzliwości, akceptacji, zrozumienia, zaufania i tolerancji.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Złotej	tel. 14 68 45 430 e-mail: sosw_zlota@interia.pl 32-859 Złota 292
--	---

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Brzesku

Pod opieką poradni znajdują się dzieci i młodzież ze wszystkich placówek oświatowych działających w powiecie, oraz dzieci nie uczęszczające do przedszkola i w wieku do 3 lat wymagające pomocy psychologa, logopedy, tyflop pedagoga bądź surdopedagoga.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Brzesku	tel. 14 66 30 181 e-mail: sekretariat@poradniabrzesko.one.pl ul. Piastowska 2B 32-800 Brzesko
---	--

Choć to bardzo trudne do zaakceptowania dla Rodziców, a także szerszego środowiska (dalsza rodzina, nauczyciele, znajomi) także dzieci i młodzież mają zaburzenia psychiczne.

Każde niepokojące dla otoczenia - zwłaszcza rodziny - zachowania dziecka warto skonsultować ze specjalistami. W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej - bezpłatnie i bez skierowania można umówić się z psychologiem i przedstawić swoje wątpliwości, czy obawy.

Poradnia wspiera:

- rodziców poprzez konsultacje, warsztaty, terapię, pomoc w kryzysach, pomoc w przeżywaniu żałoby itp.,
- dzieci poprzez konsultacje, diagnozę, zajęcia terapeutyczne, trening EEG Biofeedback, terapię, pomoc w trudnych sytuacjach.

A także wydaje:

- opinie o wczesnym wspomaganiu rozwoju dla dzieci z niepełnosprawnościami (od urodzenia do czasu rozpoczęcia nauki w szkole),
- opinie o pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizowanej w przedszkolach i szkołach,
- orzeczenia o kształceniu specjalnym w przedszkolach i szkołach dla dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności w tym z upośledzeniami umysłowymi, oraz autyzmem i Zespołem Aspergera,
- w przypadku wskazań lekarza psychiatry (różne diagnozy) także orzeczenia o nauczaniu indywidualnym,
- dla dzieci z głębokim upośledzeniem umysłowym orzeczenia o zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

Wielokrotnie to Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna jest instytucją, która jako pierwsza zwraca uwagę rodziców/opiekunów na to, że dziecko wymaga specjalistycznej pomocy lekarza psychiatry lub neurologa. Kontakt z poradnią objęty jest pełną dyskrecją. Terminy wizyt można ustalać osobiście lub telefonicznie w sekretariacie poradni ul. Piastowska 2B, II piętro pokój 8 (Tel. 14 66 301-81 w godz. 8 - 15.30).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku i Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku.

PCPR jest jednostką pomocy społecznej, która opracowuje i realizuje powiatową strategię rozwiązywania problemów społecznych. W zakresie zadań PCPR w Brzesku znajduje się organizowanie opieki w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodziców. Istotną częścią działalności są również zadania związane z wykorzystaniem środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dzięki którym możliwa staje się szybka aktywizacja społeczna osób, które utraciły sprawność organizmu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku	tel. 14 66 30 031 e-mail: pcprbrzesko@op.pl ul. Piastowska 2B 32-800 Brzesko
---	---

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w kryzysie. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego.

Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku	tel. 14 66 30 031 e-mail: pcprbrzesko@op.pl ul. Piastowska 2B 32-800 Brzesko
--	---

Warsztaty Terapii Zajęciowej Brzesku

WTZ w Brzesku posiada 50 miejsc przeznaczonych dla osób z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności. Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką pobytu dziennego, funkcjonuje w dni robocze. Większość uczestników stanowią osoby z upośledzeniem umysłowym.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Brzesku Stowarzyszenie „OSTOJA”	tel. 14 66 34 640 e-mail: wtzbrzesko@wtzbrzesko.pl ul. Przemysłowa 18 32-800 Brzesko
--	---

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zawadzie Uszewskiej

WTZ w posiada 50 miejsc przeznaczonych dla osób z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności. Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką pobytu dziennego, funkcjonuje w dni robocze. Większość uczestników stanowią osoby z upośledzeniem umysłowym.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Zawadzie Uszewskiej	tel. 14 68 69 975 e-mail: wtz.zawada@interia.pl Zawada Uszevska 70 32-864 Gnojnik
--	--

Dom Pomocy Społecznej w Porąbce Uszewskiej dla osób w podeszłym wieku

Przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku. Dom posiada 20 miejsc. Umieszczane są tu osoby które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki, a rodzina i gmina nie jest w stanie zabezpieczyć realizacji tej opieki w miejscu zamieszkania. Dom zapewnia profesjonalną 24 godzinną opiekę pielęgniarską oraz stały kontakt z lekarzem rodzinnym i w miarę indywidualnych potrzeb konsultacje z lekarzami o określonych specjalnościach.

Opieka nad podopiecznymi sprawowana jest w oparciu o indywidualne plany opieki mieszkańca.

Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP	tel. 14 66 56 860 e-mail: Porąbka Uszewska 278 32-854 Porąbka Uszewska
---	---

Dom Pomocy Społecznej w Brzesku dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie

Przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Dom posiada 50 miejsc. Umieszczane są tam dzieci które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki, a rodzina i gmina nie jest w stanie zabezpieczyć realizacji tej opieki w miejscu zamieszkania. Dom zapewnia profesjonalną 24 godzinną opiekę pielęgniarską oraz stały kontakt z lekarzem rodzinnym i w miarę indywidualnych potrzeb konsultacje z lekarzami o określonych specjalnościach. Opieka nad podopiecznymi sprawowana jest w oparciu o Indywidualne Plany Opieki Mieszkańca.

Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP	tel. 14 66 30 584 e-mail: dps_brzesko@mail.zetosa.com.pl ul. Starowiejska 6 32-800 Brzesko
---	---

Środowiskowy Dom Samopomocy w Brzesku

Środowiskowy Dom Samopomocy w Brzesku posiada 45 miejsc statutowych. Środowiskowy Dom Samopomocy w Brzesku jest placówką pomocy społecznej dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi, działającą na terenie Powiatu Brzeskiego typu ABC. Prowadzenie Ośrodka jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez Powiat. Celem działania ŚDS jest zapewnienie wsparcia społecznego osobom przewlekle psychicznie chorym, upośledzonym umysłowo oraz osobom wykazującym inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ A, B, C), które mają trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Środowiskowy Dom Samopomocy im. Bł. Matki Teresy z Kalkuty w Brzesku	tel. 14 66 33 178 e-mail: sdsbrzesko@interia.pl ul. Kościuszki 33 32-800 Brzesko
---	---

Ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące w Miastach/Gminach na terenie Powiatu

Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej udzielają pomocy zarówno w formie finansowej, rzeczowej, jak i w formie świadczeń specjalistycznych i opiekuńczych czy pracy socjalnej.

<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzesku</p> <p>Ośrodek czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 - 15:30</p>	<p>tel. 14 66 315 83 e-mail: mopsbrzesko@mail.zetosa.com.pl ul. Mickiewicza 21 32 - 800 Brzesko</p>
<p>Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Borzęcinie</p> <p>Ośrodek czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 - 15:30</p>	<p>tel. 14 68 460 75 e-mail: gopsborzecin@poczta.onet.pl Borzęcin 563 a 32 - 825 Borzęcin</p>
<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Świadczeń Rodzinnych w Czchowie</p> <p>Ośrodek czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 - 15:30</p>	<p>tel. 14 66 365 65 e-mail: mops@czchow.pl ul. Szkolna 1 32-860 Czchów</p>
<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie</p> <p>Ośrodek czynny w poniedziałki w godz. 8:00 - 16:00 wtorek - piątek 7:30 -15:30</p>	<p>tel. 14 66 587 49 e-mail: gops@gminadebno.pl Wola Dębińska 240 32-852 Dębno</p>
<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku</p> <p>Ośrodek czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 - 15:30</p>	<p>tel. 14 68 697 20 e-mail: gops_gnojnik@poczta.onet.pl Gnojnik 363 32-864 Gnojnik</p>
<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwkowej</p> <p>Ośrodek czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 - 15:30</p>	<p>tel. 14 68 440 10 e-mail: gops.iwkowa@onet.pl 32 - 861 Iwkowa</p>
<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczurowej</p> <p>Ośrodek czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 - 15:30</p>	<p>tel. 14 67 131 20 e-mail: gops@szczurowa.pl ul. Rynek 3 32 - 820 Szczurowa</p>

Organizacje pozarządowe

Wśród organizacji działających na terenie Powiatu Brzeskiego problematyką ochrony zdrowia i pomocy społecznej zajmują się m.in.:

1. Fundacja profilaktyki wychowawczej w rodzinie i innych środowiskach wychowawczych - ul. Wyszyńskiego 6, 32-800 Brzesko
2. Fundacja „Pomagamy i Łączymy” , ul. Ruchu Oporu 2, 32-800 Brzesko
3. Fundacja Edukacji i Pomocy Humanitarnej im. Św. Łazarza, ul. Jana Długosza 42, 32-823 Szczepanów (pomoc osobom chorym umysłowo)
4. Fundacja Readaptacji „BRAMA” - 32-813 Uście Solne 174
5. Stowarzyszenie Rozwoju Chirurgii w Brzesku - ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko
6. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Opiekunów i Wolontariuszy OSTOJA - ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko
7. Małopolski Związek Osób Niepełnosprawnych w Bochni, koto w Brzesku, ul. Kossaka 12, 32-800 Brzesko
8. Stowarzyszenie na rzecz pomocy dzieciom i rodzinie SAMARYTANIN - ul. Ks. Mazurkiewicza 171, Jasień
9. Stowarzyszenie na rzecz pomocy potrzebującym i zapobiegania patologiom społecznym POMOCNA DŁOŃ - 32-864 Gnojnik 507
10. Stowarzyszenie Rozwoju Urologii Brzesku, ul. Wiejska 42, 32-800 Brzesko
11. Stowarzyszenie na rzecz dzieci z upośledzenie umysłowym „W stronę tęczy”, 32-859 Złota 292
12. Polski Czerwony Krzyż - Zarząd Rejonowy w Brzesku, ul. Okocimska 5, 32-800 Brzesko
13. Stowarzyszenie Rehabilitacyjno - Kinezyjologiczne ZAWSZE AKTYWNI, ul. Kościuszki 48, 32-800 Brzesko
14. Stowarzyszenie CREDO - ul. Mickiewicza 31, 32-800 Brzesko
15. Brzeskie Stowarzyszenie MAKARIOS - ul. Jana Pawła II 2, 32-800 Brzesko
16. Stowarzyszenie Rozwoju Ginekologii i Położnictwa w Brzesku, ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko
17. Stowarzyszenie Dobroczynne ISKIERKI NADZIEI w Czchowie, ul. Sadecka 187, 32-860 Czchów
18. Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych i potrzebujących pomocy NADZIEJA, ul. Kościuszki 33, 32-800 Brzesko
19. Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Biesiadki „Tradycja i rozwój” 32-864 Gnojnik, Biesiadki 14 (pomoc społeczna)
20. Brzeskie Stowarzyszenie Społeczno - Kulturalne, ul. Ks. Fr. Kazka 62, Okocim 32-800 Brzesko (pomoc społeczna)
21. Entuzjaści Uśmiechu - Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, Domostawice 24, 32-860 Czchów

III. Jakie uprawnienia przysługują osobom niepełnosprawnym?

Definicja pojęcia - osoba niepełnosprawna

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) osoba niepełnosprawna to osoba, która jest trwale lub okresowo niezdolna do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Wymieniona ustawa wyróżnia trzy stopnie niepełnosprawności:

1. znaczny - do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, równoznaczny z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
2. umiarkowany - do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, równoznaczny z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy,
3. lekki - do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne - równoznaczny z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS o częściowej niezdolności do pracy oraz celowości przekwalifikowania.

Wniosek o wydanie orzeczenia należy złożyć w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Brzesku. Orzecznictwo w celach rentowych prowadzą lekarze orzecznicy oraz komisje lekarskie ZUS (rzeczoznawcy oraz komisje lekarskie KRUS, komisje lekarskie MON i MSW).

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	tel. 14 68 64 115 e-mail: pzobrzeko@op.pl ul. Piastowska 2B 32-800 Brzesko
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówka Terenowa w Brzesku	tel. 14 66 32 146 e-mail: brzesko@krus.gov.pl ul. Mickiewicza 27 32-800 Brzesko

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w Bochni	tel. 14 61 52 910 e-mail: ul. Kazimierza Wielkiego 48 32-700 Bochnia
--	---

Uprawnienia w zakresie zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej

Czas pracy osoby niepełnosprawnej.

Czas pracy osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo. Wyjątek od tej zasady stanowi sytuacja, kiedy osoba niepełnosprawna zaliczona do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności posiada zaświadczenie lekarza sprawującego nad nią opiekę o celowości stosowania w stosunku do niej skróconej normy czasu pracy. W takim przypadku czas pracy nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo (art. 15 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Dodatkowa przerwa w pracy.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych osoba niepełnosprawna ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek (art. 17). Przerwa ta przysługuje w wymiarze 15 min. i jest wliczana do czasu pracy. Uprawnienie to przysługuje niezależnie od przerwy, która wynika z Kodeksu Pracy (15 minut jeżeli wymiar czasu pracy wynosi co najmniej 6 godzin). W sumie zatem pracownikowi niepełnosprawnemu, jeżeli pracuje ponad 6 godzin dziennie przysługuje 30 min. przerwy.

Dodatkowy urlop wypoczynkowy.

Osobie niepełnosprawnej (legitymującej się orzeczeniem o **znacznym lub umiarkowanym** stopniu niepełnosprawności) przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym (art. 19 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego osoba ta nabywa po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do jednego z tych stopni niepełnosprawności. Dodatkowy urlop wypoczynkowy udzielany jest na takich samych zasadach, jak zwykły urlop wypoczynkowy.

Prawo do korzystania ze zwolnienia z pracy.

Osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia (art. 20 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych):

- 1) w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku,

- 2) w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

Pracodawca udziela osobie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności zwolnienia od pracy na podstawie wniosku lekarza sprawującego opiekę nad tą osobą o skierowanie na turnus rehabilitacyjny, skierowanie to powinno zostać dostarczone pracodawcy w terminie umożliwiającym zapewnienie normalnego toku pracy w zakładzie. Podstawą wypłaty wynagrodzenia za czas zwolnienia jest przedłożony pracodawcy dokument, który potwierdza pobyt na turnusie, wystawiony przez organizatora turnusu.

Łączny wymiar dodatkowego urlopu oraz zwolnienia w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni.

Przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może otrzymać ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel (art. 12 a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Więcej informacji na ten temat można uzyskać w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku (Dział Instrumentów Rynku Pracy pok. 13 I piętro) nr tel. 14 66 30 546.

Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego

Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać (na podstawie art. 13 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest nie skorzystanie przez osobę ubiegającą się z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej albo rolniczej lub całkowite spłacenie lub umorzenie pożyczki oraz nie korzystanie z bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadzenie tej działalności co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel. Dodatkowe informacje na ten temat można uzyskać w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku (Dział Instrumentów Rynku Pracy pok. 13 I piętro) nr tel. 14 66 30 546.

Refundacja składek na ubezpieczenie społeczne

Zgodnie z art. 25a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą przysługuje refundacja obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Refundacja składek osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą jest udzielana jako pomoc de minimis wraz z wszystkimi wynikającymi z tego ograniczeniami. Wniosek o udzielenie refundacji oraz dodatkowe informacje na ten temat można uzyskać w Małopolskim Oddziale PFRON w Krakowie (31-406 Kraków, Aleja 29 Listopada 130, tel. 12 31 21 400, e-mail: krakow@pfron.org.pl)

Refundacja Składek na ubezpieczenie społeczne rolników

Ze środków PFRON refundowane są niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe (art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Podobnie jak w przypadku refundacji składek osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą, pomocą ta w świetle przepisów UE jest pomocą de minimis. Wniosek o udzielenie refundacji oraz dodatkowe informacje na ten temat można uzyskać w Małopolskim Oddziale PFRON w Krakowie (31-406 Kraków, Aleja 29 Listopada 130, tel. 12 31 21 400, e-mail: krakow@pfron.org.pl).

Uprawnienia osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm):

- 1) szkoleń;
- 2) stażu;
- 3) prac interwencyjnych;
- 4) przygotowania zawodowego dorosłych;
- 5) refundacji kosztów badań lekarskich lub psychologicznych mających na celu stwierdzenie zdolności bezrobotnego do wykonywania pracy, uczestnictwa w szkoleniu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych, odbywania stażu, wykonywania prac społecznie użytecznych lub określenie szczególnych predyspozycji psychofizycznych wymaganych do wykonywania zawodu
- 6) zwrotu kosztów przejazdu przez okres do 12 miesięcy z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, lub przez okres odbywania u pracodawcy stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego lub pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy jeżeli osoba bezrobotna na podstawie skierowania powiatowego urzędu pracy podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, przygotowanie zawodowe dorosłych, staż lub została skierowana na zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego lub pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy i dojeżdża do tych miejsc a jej wynagrodzenie lub inny przychód nie przekraczają 200 % minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 7) zwrotu kosztów zakwaterowania osobie która, na podstawie skierowania powiatowego urzędu pracy podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych poza miejscem zamieszkania w miejscowości, do której czas dojazdu i powrotu do miejsca stałego zamieszkania wynosi łącznie ponad 3 godziny dziennie, mieszka w hotelu lub wynajętym mieszkaniu w

miejsowości lub w pobliżu miejscowości, w której jest zatrudniona, wykonuje inną pracę zarobkową, odbywa staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, uzyskuje wynagrodzenie lub inny przychód w wysokości nieprzekraczającej 200 % minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w miesiącu, za który jest dokonywany zwrot kosztów zakwaterowania;

- 8) zwrotu kosztów przejazdu na badania lekarskie lub psychologiczne i powrotu do miejsca zamieszkania, jeżeli na badania te został on skierowany przez powiatowy urząd pracy i dojeżdża do tych miejsc;
- 9) finansowania kosztów przejazdu do pracodawcy i powrotu do miejsca zamieszkania w przypadku skierowania go do pracodawcy, który zgłosił ofertę pracy, jeżeli siedziba tego pracodawcy znajduje się poza miejscem zamieszkania bezrobotnego;
- 10) studiów podyplomowych.

Dodatkowe informacje można uzyskać w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku (Centrum Aktywizacji Zawodowej nr tel. 14 66 30 546).

Pozostałe uprawnienia ustawowe osób niepełnosprawnych

Refundacja ze środków PFRON zakresu rehabilitacji społecznej

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 96, poz. 861 z późn. zm.) powiat realizuje zadania związane z:

- dofinansowaniem uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowaniem zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowaniem likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,

w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych oraz dofinansowaniem sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Zadania te finansowane są ze środków PFRON. Za ich realizację w Powiecie Brzeskim odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku gdzie można uzyskać więcej informacji na ten temat.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku	tel. 14 66 30 031 e-mail: pcprbrzesko@op.pl ul. Piastowska 2B 32-800 Brzesko
--	---

Transport i komunikacja

Ulgi w komunikacji kolejowej i autobusowej

Kwestię ulg przysługujących osobom niepełnosprawnym korzystającym z przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego w regularnych przewozach osób, wykonywanych przez uprawnionych przewoźników kolejowych i autobusowych reguluje ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1138).

Powyższa regulacja przyznaje osobom niezdolnym do samodzielnej egzystencji (w rozumieniu art. 1a ust. 4 pkt 1 ustawy) następujące ulgi:

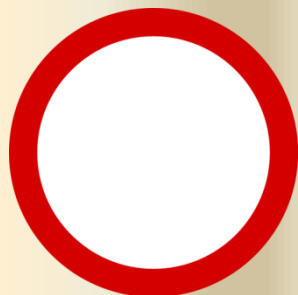
1. 49% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów jednorazowych, ulga ta wzrasta do 93% w przypadku osób niewidomych uznanych za niezdolne do samodzielnej egzystencji,
2. 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach innych niż osobowe oraz autobusowego w komunikacji innej niż zwykła, na podstawie biletów jednorazowych, ulga ta wzrasta do 51% w przypadku osób niewidomych uznanych za niezdolne do samodzielnej egzystencji,
3. 95% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych dla przewodnika lub opiekuna (w rozumieniu art. 1a ust. 4 pkt 3 ustawy) towarzyszącego w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Dodatkowo dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne (w rozumieniu art. 1a ust. 4 pkt 2 ustawy) - na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych, a także jedno z rodziców lub opiekun (w rozumieniu art. 1a ust. 4 pkt 3 ustawy) dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych - na podstawie biletów jednorazowych, uzyskują prawo do ulgi 78 proc. przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego. Przy czym ulga ta obejmuje jedynie przejazd z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny - i z powrotem.

Karta Parkingowa

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 z późn. zm.) umożliwia osobie niepełnosprawnej legitymującej się kartą parkingową niestosowanie się do niektórych znaków drogowych (art. 8) oraz parkowanie na miejscach parkingowych wyznaczonych dla osób niepełnosprawnych. Przepis powyższy dotyczy następujących znaków drogowych:

B-1 zakaz ruchu w obu kierunkach

B-3 zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych

B-3a zakaz wjazdu autobusów

B-4 zakaz wjazdu motocykli

B-10 zakaz wjazdu motorowerów

B-35 zakaz postoju

B-37 zakaz postoju w dni nieparzyste

B-38 zakaz postoju w dni parzyste

B-39 strefa ograniczonego postoju

Kartę parkingową wydaje się na wniosek osoby niepełnosprawnej legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, wraz ze wskazaniem spełnienia w punkcie 9 orzeczenia przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Osoby zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności będą mogły otrzymać kartę parkingową tylko w przypadku ustalenia przyczyny

niepełnosprawności oznaczonej symbolem 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroby neurologiczne).

Wniosek o wydanie karty należy składać w Wydziale Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego w Brzesku. Do wniosku należy załączyć zdjęcie oraz dowód wniesienia opłaty (25 zł). Do wglądu należy przedstawić dowód osobisty, Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności tj.: orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień ze wskazaniem do wydania karty parkingowej.

Wydział Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego w Brzesku	tel. 14 66 31 533 e-mail: sekretariat@powiatbrzeski.pl
Wydział pracuje w godz. 7:30 do 15:30 od poniedziałku do piątku	ul. Piastowska 2B 32-800 Brzesko

UWAGA! Mimo iż karta jest dokumentem o standardzie międzynarodowym i jest uznawana we wszystkich krajach Unii Europejskiej to zakres przysługujących w związku z nią uprawnień jest regulowany różnie w poszczególnych krajach. Dlatego też przed podróżą zagraniczną należy zapoznać się z przepisami dotyczącymi karty w kraju do/przez który planowana jest podróż.

Abonament radiowo - telewizyjny

Zgodnie z ustawą z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2005 r. Nr. 85, poz. 728 z późn. zm.) osoby co do których orzeczono o:

- zaliczeniu do I grupy inwalidów lub
- znacznym stopniu niepełnosprawności, na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.)
- całkowitej niezdolności do pracy, na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.) lub
- trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, z późn. zm.)

zwolnione są od opłaty abonamentowej. Dokumentem potwierdzającym prawo do zwolnienia jest orzeczenie właściwego organu orzekającego, albo orzeczenie właściwej instancji sądu uchylające wcześniejszą decyzję organu orzekającego.

W celu uzyskania zwolnienia należy przedstawić w urzędzie pocztowym stosowny dokument uprawniający do niego (np. orzeczenia), dowód osobisty oraz podpisane oświadczenie, którego wzór można uzyskać w najbliższym Urzędzie Pocztowym.

Ulgi i zwolnienia podatkowe

Podatek od czynności cywilnoprawnych

Zgodnie z ustawą z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr. 101, poz. 649) nie podlegają podatkowi czynności cywilnoprawne w sprawach ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki społecznej, ulg określonych w przepisach szczególnych dla żołnierzy niezawodowych i osób odbywających służbę zastępczą oraz ich rodzin, a także uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatantów (art. 2 pkt 1 lit b ustawy).

Jednocześnie z podatku zwolnione są osoby nabywające na potrzeby własne sprzęt rehabilitacyjny, wózki inwalidzkie, motorowery, motocykle lub samochody osobowe, zaliczone, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do grupy osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności bez względu na rodzaj schorzenia, oraz osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności w związku ze schorzeniami narządów ruchu.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podstawowym aktem prawnym regulującym zagadnienia związane z podatkiem dochodowym od osób fizycznych jest ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 6 i ust. 7a w związku z ust. 7e ustawy podatnik będący osobą niepełnosprawną lub podatnik, na którego utrzymaniu pozostają osoby niepełnosprawne (ustawa wymienia następujące kategorie osób niepełnosprawnych pozostających na utrzymaniu podatnika: współmałżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, rodzice współmałżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowe – jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekraczają kwoty 9120 zł) może odliczyć od dochodu wydatki poniesione na cele rehabilitacyjne oraz związane z wykonywaniem czynności życiowych. Za wydatki, o których tu mowa, uważa się wydatki poniesione na:

- 1) adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności;
- 2) przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności;
- 3) zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego;
- 4) zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności;
- 5) odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym;
- 6) odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne;

- 7) opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa, w kwocie nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł.
- 8) utrzymanie przez osoby niewidome i niedowidzące zaliczone do I lub II grupy inwalidztwa oraz osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczone do I grupy inwalidztwa psa asystującego, o którym mowa w ustawie o rehabilitacji zawodowej, w kwocie nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł;
- 9) opiekę pielęgniarską w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa;
- 10) opłacenie tłumacza języka migowego;
- 11) kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia;
- 12) leki – w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł, jeśli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki (stale lub czasowo);
- 13) odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne:
  - a. osoby niepełnosprawnej – karetką transportu sanitarnego,
  - b. osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa, oraz dzieci niepełnosprawnych do lat 16 – również innymi środkami transportu niż wymienione w lit. a;
- 14) używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne – w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2 280 zł;
- 15) odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
  - a. na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b. w zakładach, o których mowa w pkt 6,
  - c. na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży, o których mowa w pkt 11.

Wydatki te podlegają odliczeniu od dochodu, jeżeli nie zostały sfinansowane (dofinansowane) ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zakładowego funduszu aktywności, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo nie zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie. W przypadku gdy wydatki były częściowo sfinansowane (dofinansowane) z tych funduszy (środków), odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną (dofinansowaną) z tych funduszy (środków) lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

Szczegóły oraz dodatkowe informacje na temat ulg podatkowych przysługujących osobom niepełnosprawnym można uzyskać w Urzędzie skarbowym w Brzesku oraz pod numerem telefonu Krajowej Informacji Podatkowej - 0 801 055 055 lub (22) 330 03 30.

Urząd Skarbowy w Brzesku	tel. 14 66 328 25 e-mail: us1203@mp.mofnet.gov.pl ul. Królowej Jadwigi 16 32-800 Brzesko
--------------------------	---

Wybory

Kodeks Wyborczy (Dz. U. 2011 r. Nr 21, poz. 112 z późn. zm.) przewiduje szereg udogodnień dla osób niepełnosprawnych związanych z udziałem w wyborach do Sejmu i Senatu, Prezydenckich, do Parlamentu Europejskiego, do organów stanowiących samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Głosowanie przez pełnomocnika

Zgodnie z art. 16 § 1 pkt 3 w/w kodeksu wójt (burmistrz, prezydent) podaje do publicznej wiadomości najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów informacje dotyczącą lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych. Na podstawie art. 27 § 1 kodeksu wyborca niepełnosprawny (w rozumieniu art. 5 pkt 11 Kodeksu), na jego pisemny wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania spośród obwodów głosowania, w których znajdują się lokale, o których mowa w powyżej, na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

Z kolei art. 53 Kodeksu stanowi, że wyborcy niepełnosprawnemu, na jego prośbę, może pomagać inna osoba, z wyłączeniem członków komisji wyborczych i mężów zaufania.

Rozdział 7 Kodeksu Wyborczego szczegółowo reguluje zagadnienie głosowania przez pełnomocnika. Zgodnie z jego zapisami głosować w ten sposób mogą m. in. wyborcy o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Głosowanie za pośrednictwem pełnomocnika jest wyłączone w lokalach komisji wyborczych zorganizowanych w zakładzie opieki zdrowotnej, domu pomocy społecznej, zakładzie karnym i areszcie śledczym oraz w oddziale zewnętrznym takiego zakładu i aresztu, w domu studenckim lub zespołach domów studenckich prowadzonych przez uczelnie lub inne podmioty na podstawie umów zawartych z uczelniami, na polskich statkach morskich oraz w obwodach głosowania utworzonych za granicą.

Pełnomocnikiem może być tylko osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania. Pełnomocnictwo do głosowania można przyjąć tylko od jednej osoby (wyjątek stanowi tu sytuacja, kiedy co najmniej jedną z osób udzielających pełnomocnictwa jest wstępny, zstępny, małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika). Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład komisji obwodowej właściwej dla obwodu głosowania

osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, a także mężowie zaufania, jak również kandydaci w danych wyborach.

Pełnomocnictwa udziela się na podstawie wniosku, który należy złożyć w urzędzie gminy, w którym wyborca wpisany jest do rejestru wyborców najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Formularz wniosku można uzyskać we właściwym urzędzie gminy. Do wniosku należy załączyć:

- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania,
- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem, zawierającą jej nazwisko i imię (imiona) oraz adres zamieszkania, a także nazwisko i imię (imiona) osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania;
- kopię zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego osobie mającej być pełnomocnikiem – w przypadku gdy osoba ta nie jest wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie co udzielający pełnomocnictwa do głosowania i przepisy szczególne dotyczące danych wyborów przewidują możliwość uzyskania takiego zaświadczenia.

Wyborca ma prawo do cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa do głosowania. Cofnięcie pełnomocnictwa do głosowania następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów stosownego oświadczenia wójtowi gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa do głosowania, lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.

Głosowanie korespondencyjne przez wyborców niepełnosprawnych

Kwestię głosowania korespondencyjnego przez wyborców niepełnosprawnych szczegółowo reguluje rozdział 7a Kodeksu Wyborczego. Zgodnie z jego zapisami wyborca niepełnosprawny o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych może głosować korespondencyjnie.

Podobnie jak w przypadku głosowania przez pełnomocnika wykluczone jest głosowanie korespondencyjne w lokalach komisji wyborczych zorganizowanych w zakładzie opieki zdrowotnej, domu pomocy społecznej, zakładzie karnym i areszcie śledczym oraz w oddziale zewnętrznym takiego zakładu i aresztu, w domu studenckim lub zespołach domów studenckich prowadzonych przez uczelnie lub inne podmioty na podstawie umów zawartych z uczelniami, na polskich statkach morskich oraz w obwodach głosowania utworzonych za granicą.

Zamiar głosowania korespondencyjnego należy zgłosić właściwemu wójtowi do 21 dnia przed dniem wyborów. Zgłoszenia można dokonać ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Powinno ono zawierać:

- nazwisko i imię (imiona);
- imię ojca, datę urodzenia;
- numer ewidencyjny PESEL wyborcy niepełnosprawnego;
- oświadczenie o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców w danej gminie;

- oznaczenie wyborów, których dotyczy zgłoszenie;
- wskazanie adresu stałego zamieszkania, na który ma być wysłany pakiet wyborczy;
- ewentualne żądanie przestania wraz z pakietem wyborczym nakładek na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille’a.

Do zgłoszenia dołącza się kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności.

W przypadku prawidłowo złożonego zgłoszenia wyborca otrzyma nie później niż na 7 dni przed głosowaniem pakiet wyborczy (doręczenie nastąpi poprzez pracownika gminy, lub publicznego operatora pocztowego), w skład którego wchodzi:

- koperta zwrotna;
- karta lub karty do głosowania;
- koperta na kartę lub karty do głosowania, zwana dalej „kopertą na kartę do głosowania”;
- instrukcja głosowania korespondencyjnego;
- nakładki na karty do głosowania sporządzone w alfabecie Braille’a – jeżeli wyborca zażądał ich przestania;
- oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania.

Po wypełnieniu karty do głosowania należy włożyć ją do koperty na kartę do głosowania, którą należy następnie zakleić i umieścić w kopercie zwrotnej łącznie z podpisanym oświadczeniem o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania, i przesać ją do właściwej obwodowej komisji wyborczej lub dostarczyć osobiście w dniu głosowania.

Dodatkowe informacje dotyczące ułatwień dla osób niepełnosprawnych związanych z udziałem w wyborach można uzyskać w właściwym urzędzie gminy:

Urząd Gminy Borzęcin	tel. 14 68 46 370 e-mail: sekretariat@borzecin.pl 32-825 Borzęcin 583g
Urząd Miejski w Brzesku	tel. 14 68 63 100 e-mail: umbrzesko@brzesko.pl ul. Głowackiego 51 32-800 Brzesko
Urząd Miejski w Czchowie	tel. 14 66 21 710 e-mail: gmina@czchow.pl ul. Rynek 12 32-860 Czchów

Urząd Gminy Dębno	tel. 14 66 58 714 e-mail: sekretariat@gminadebno.pl Wola Dębińska 240 32-852 Dębno
Urząd Gminy Gnojnik	tel. 14 68 69 600 e-mail: sekretariat@gnojnik.pl 32-864 Gnojnik 363
Urząd Gminy Iwkowa	tel. 14 68 44 010 e-mail: gmina@iwkowa.pl 32-861 Iwkowa 468
Urząd Gminy Szczurowa	tel. 14 67 14 455 e-mail: ug@szczurowa.pl ul. Lwowska 2 32-820 Szczurowa

UWAGA! - Zgodnie z art. 10 § 2 pkt 3 Kodeksu Wyborczego osoba ubezwłasnowolniona prawomocnym wyrokiem sądu nie ma prawa wybierania.

Edukacja

Podstawowym aktem regulującym materie systemu edukacji w Polsce, w tym edukacji osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.). W art. 1 pkt 5 i5a zapewnia ona dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół oraz opiekę przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Zgodnie z art. 14a ust. 4 powyższej ustawy obowiązkiem gminy jest zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim oraz dzieciom objętym wychowaniem przedszkolnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, a także dzieciom z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnością sprzężoną objętym indywidualnym obowiązkiem przedszkolnym pięcioletków, albo zwrot kosztów przejazdu ucznia i opiekuna

na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem) i rodzicami, opiekunami lub opiekunami prawnymi, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice, opiekunowie lub opiekunowie prawni.

Ponadto gmina zobowiązana jest do zapewnienia uczniom niepełnosprawnym, objętych kształceniem specjalnym, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym - także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 21 roku życia. Natomiast dzieciom z głębokim upośledzeniem umysłowym realizującym obowiązek szkolny w postaci udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnością sprzężoną, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka umożliwiającego tym dzieciom i młodzieży realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia (art. 17).

Art. 71b ustawy traktuje o kształceniu specjalnym. Zgodnie z ust. 3 tego przepisu opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania, a także o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z odrębnymi przepisami wydają zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia umysłowego.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Brzesku	tel. 14 663 01 81 e-mail: sekretariat@poradniabrzesko.one.pl ul. Piastowska 2 32 - 800 Brzesko
--	---

Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, na wniosek rodziców, odpowiednią formę kształcenia, uwzględniając rodzaj niepełnosprawności, w tym stopień upośledzenia umysłowego. Jeżeli jednak orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zaleca kształcenie dziecka odpowiednio w przedszkolu specjalnym albo w przedszkolu, szkole podstawowej lub gimnazjum, ogólnodostępnych lub integracyjnych, do zapewnienia odpowiedniej formy kształcenia (na wniosek rodziców) zobligowana jest jednostka samorządu terytorialnego właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, do której zadań własnych należy prowadzenie przedszkoli lub szkół. Więcej informacji na ten temat można uzyskać w Wydziale Edukacji Starostwa Powiatowego w Brzesku.

Jeżeli powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka nie prowadzi szkoły specjalnej lub ośrodka, odpowiednich ze względu na rodzaj niepełnosprawności, w tym stopień upośledzenia umysłowego, starosta tego powiatu kieruje dziecko do najbliższego

powiatu prowadzącego taką szkołę lub ośrodek. Starosta najbliższego powiatu prowadzącego taką szkołę lub ośrodek nie może odmówić przyjęcia dziecka do szkoły lub ośrodka.

<p>Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Brzesku</p> <p>Wydział pracuje w godz. 7:30 do 15:30 od poniedziałku do piątku</p>	<p>tel. 14 66 32 482 e-mail: sekretariat@powiatbrzeski.pl ul. Piastowska 2B 32-800 Brzesko</p>
--	--